

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 30 K. Letno 360 K.
Inozemstvo:
Mesečno 40 K. Letno 480 K.
Oglasi: enostopna min vrsta za
enkrat 2 K, večkrat popust.

JUGOSLAVIJA

Uredništvo:
Wolfova ulica 1/I. Telefon 360
Uprava:
Marijin trg 8. — Telefon 44
Rokopisi se ne vračajo.
Vprašanjem je priložiti znamko
za odgovor.

Demokratske intrige proti ljubljanskemu županu se nadaljujejo.

Ljubljanski župan - državni interes. Pomota ali demokratska lumparija.

BEograd, 13. JULIJA. (IZVIRNO.)
MINISTRSKI DEMOKRAT DR. KUKOVEC JE IZJAVIL: NE GRE ZA OSEBO GOSPODA PESKA, GRE ZA PRINCIP. MI DEMOKRATI NE SMEMO IN NE BOMO NIKDAR DOPUSTILI, DA BI BIL V LJUBLJANI AVTONOMISTIČEN ŽUPAN. LJUBLJANA BO IMELA ALI CENTRALISTIČNEGA ŽUPANA ALI PA CENTRALISTIČNEGA KOMISARJA. V LJUBLJANI KOT SREDIŠČU SLOVENIJE NE SMEJO GOSPODARITI NA MAGISTRATU LJUDJE, KI BI EVENTUELNO ZAHTEVALI REVIZIJO USTAVE. POTRDI TE LJUBLJANSKEGA ŽUPANA NI LE ZA DEVA LJUBLJANE, TEMVEČ JE VPRAŠANJE DRŽAVNEGA INTERESA.

Tako ministrski demokrat. Kaj vrača demokraciji? Že res mislijo, da so le oni državljani prvega reda, vsi ostali pa ču-
nje, ki se jim lahko odrekajo vse po zakonu in človeški pravici zagotovljena jim prava?

Beograd, 12. julija. (ZNU) Včerajšnje seje ministrskega sveta so se udeležili vsi ministri razen Nikole Pašića in Jose Jovanovića, ki sta bolna ter dr. Kumanudija in Kukovca, ki se mudita na potovanju. Na seji so bili določeni za kraljeve namestnike v Ljubljani Ivan Hribar, v Zagrebu Juraj Demetrovič, v Sarajevu pa Gjurgjevič.

Nadaljevanje preiskave o atentatu.

Komunistični poslanci še vedno taje.

Beograd, 15. julija. Danes dopoldne se je v prisotnosti preiskovalnega sodnika nadaljevala konfrontacija prijetih komunističnih poslancev z Mojzesom, članom teroristične organizacije v Novem Sadu. Mojzes je ostal pri svojih prejšnjih izpovedbah.

Sporazum v gornješlezijem vprašanju.

Vsak nov upor se bo zatrl z orožjem.

Opole, 13. julija. Kakor javlja komunike medzvezniške komisije, je v gornješlezijem vprašanju dosežen popoln sporazum, čigar predložitev vrhovnemu svetu se izvrši v najkrajšem času.

ITALIJANSKI SOCIJALISTI PROTI SODELOVANJU Z BURŽOAZIJO.

Rim, 13. jul. Na zborovanju rimske socialistične stranke se je sprejela resolucija proti sodelovanju z meščanskimi strankami. Obenem se pozivljajo druge organizacije, da pripravijo enake sklepe za občni zbor, ki bo jeseni.

Rim, 13. jul. Socialisti so za nedeljo sklicali zborovanje zaupnikov, da se posvetujejo o korakih proti nasilstvu fašistov.

BOMBNI ATENTAT V BERLINU.

Berlin, 13. jul. »Lokalanzeiger« doznava iz Braunschweiga, da sta bila izvršena preteklo noč dva bombna napada, prvi na hišo sodnega kemika, drugi pa na garnizijsko cerkev. O storilcih ni nobenega sledu. Škoda je samo majhna.

PROTESTNA STAVKA PROTI FAŠISTOVSKIM IZGREDOM.

Viterbo, 13. jul. Zaradi napada fašistov na socialiste, pri čemer je bilo več oseb ubitih, se je tamkaj proglasila občna stavka.

ZAMENJAVA MADŽARSKIH BANKOVCEV.

Dunaj, 13. jul. Z ozirom na podaljšanje roka po madžarski vladi prevzame devizna centrala madžarske žigosane tisočkronske bankovce do vstetega 15. t. m. madžarske žigosane stokrone bankovce pa do

Ravnatoko je potrjena izvolitev ljubljanskega župana Antona Peska. Od ostalih stvari, o katerih se je obravnavalo na seji, sta najvažnejši neki ukaz vojskega značaja in ukaz o napredovanju v finančnem ministrstvu.

Že včeraj smo priobčili iz Beograda izvorno poročilo, da je potrdil ministrski svet izvolitev ljubljanskega župana. Ljubljanski dopisni urad z včeraj datirano brzojavko potrjuje našo vest.

JDS-glasilo »Slovenski Narod« je pri priobčenju brzojava ljubljanskega dopisnega urada, ki zadeva sejo ministrskega sveta, izpustil stavek, ki se nanaša na potrditev ljubljanskega župana.

Kakor smo danes dobili obvestilo iz Beograda je ministrski svet potrdil izvolitev ljubljanskega župana.

Minister dr. Kukovec pri seji ni bil navzoč. Ko je prišel drugi dan v Beograd, je protestiral proti sklepu ministrskega sveta, da je izvolitev ljubljanskega župana potrjena. Čuje se, da so pričeli mladoliberalci z novimi intrigami in to navzlic temu, da je načelstvo JDS sklenilo, da se potrditvi ljubljanskega župana ne sme delati zaprek.

Dopisni urad ljubljanski poroča, da je popraviti vest, ki govori o potrditvi g. Antona Peska, ker vest ne odgovarja dejstvu. Pomota se je baje zgodila pri transmittiranju iz Beograda, oz. Zagreba.

K temu popravku pristavljamo, da je po naših informacijah pomota izključena. Izgovor o »pomoti« si je razlagati edinole z ugotovljenim dejstvom, da demokracija intrigirajo in hočejo na vsak način korekturo tozadnega sklepa ministrskega sveta.

da so komunistični poslanci organizirali teroristični pokret v naši državi. Poslanec Filipović, Capić in Kovačević so, kakor prej, tako tudi danes zankali vsako zvezo z atentatom in teroristično akcijo.

vstetega 31. t. m. od članov in komisijonarjev za izvedbo pristojbine proste izmenjave v Budimpešti.

BALFOUR O GOSPODARSKEM POLOŽAJU SREDNJE EVROPE.

London, 13. jul. Na konferenci ministrskih predsednikov britanske države je Balfour v zvezi z vprašanjem, katere naloge ima zveza narodov, obrazložil gospodarski položaj Evrope in sveta. Spominjal je na to, da je po zvezi narodov sklicana finančna konferenca v Bruslju lani dala pobude velike vrednosti, katere hočejo sedaj zlasti napram Avstriji uporabiti. Vsak uspeh, ki se bo tu dosegel, bo imel koristen vpliv ne samo na Avstrijo, marveč tudi na ves industrijski svet. Vsak posamezni del tega sveta je več ali manj organsko zvezan z vsemi drugimi deli. Sedaj je predvsem potrebno, da se po vojni skoraj razdejani gospodarski organizem obudi k popolnemu življenju.

STAVKA TEKSTILNIH DELAVCEV NA POLJSKEM.

Varšava, 13. julija. Tekstilni delavci so včeraj proglasili splošno stavko. Zahtevajo 120 odstotkov povznesenja mezd. Do včeraj je stavkalo 100.000 delavcev.

DEVALERA DOSEPEL V LONDON.

London, 13. jul. Devalera in ostali sinfajnovski odposlanci so snoči dospeli v London.

SHOD NSS V MARIBORU.

Maribor, 13. julija. (Izv.) Shod Nar. soc. stranke, ki se je vršil danes v veliki dvorani Narodnega doma, je sijajno uspel. Dvorana in galerija sta bile nabitosti polne. Poslanca Deržić in Brandner sta poročala o delovanju v konstituenti in utemeljila svoje glasanje proti ustavi. Za svoja izvajanja sta žela viharo odobravanje. Nato je predsednik shoda tov. Jarh predlagal poslancema zaupnico, ki je bila od vseh navzočih soglasno sprejeta. Shod je pokazal, da stoji NSS v Mariboru na trdni in solidni podlagi.

IZ MINISTRKEGA SVETA.

Beograd, 13. julija. Ker ministrski predsednik Pašić se ni toliko okrevljal, da bi mogel zaustiti sobo, se je današnji ministrski svet vršil v njegovem stanovanju. Reševalo se je več vprašanj, med njimi tudi vprašanje izpolnitve mest prometnega in vojnega ministra. Kot najresnejši kandidat vojnega za ministra prihaja general Zerevič v poštev.

RAZOROŽITVENA KONFERENCA.

Washington, 13. julija. Japonska je sprejela vabilo na udeležbo pri razorožitveni konferenci. Tudi Nemčija in Anglija sta baje dobili tozadevna vabila.

V državnem departementu menijo, da se bo zasedanje razorožitvene konference moglo začeti 11. novembra, na dan podpisa premirja. Nikakega povišja ni, da bi se moglo priti do asociacije sil, ki jo želi predsednik Harding. Kakor se govori, je bilo povabilo Zedinjenih držav, naj se sestane konferenca v svrhu omejitve oboroževanja sprejeto od vseh pozvanih držav. razen ene.

Viviani je izjavil poročevalcu Agence Havas: Komisija za znižanje oboroževanja, kateri predseduje, se sicer sestane dne 16. julija, vendar je povabilo predsednika Hardinga ustvarilo nov položaj, ki bo mogel izpremeniti razvoj te zadeve. Agence Havas meni, da se komisija odgodi neposredno na to, ko vzemo na znanje pobudo Zedinjenih držav in po govoru Vivianija, v katerem bo ta izrazil svoje mnenje glede ameriške inicijative in njenega razmerja do delovanja zveze narodov, ki je posvečeno istemu cilju.

Kakor doznava »Vossische Zeitung« iz Londona, se udeležil washingtonske konference tudi Japonska. Kakor poroča »Berliner Tageblatt« iz Londona, odpotujeta lord Curzon in Lloyd George osebno v Ameriko.

TRGOVINSKA POGAJANJA MED JUGOSLAVIJO IN ITALIJO.

Beograd, 13. jul. Danes se je tukaj vršila plenarna seja naše in italijanske delegacije za trgovinske pogodbe. Na seji se je govorilo o besedilu pogodbe, toda o členih, ki govorijo o ribolovu in brodarstvu, ni bilo govora. Razprava se jutri nadaljuje. Snoči je priredil predsednik italijanske delegacije Lucciolli v hotelu »Bristol« intimno večerjo, katere se je poleg osmih članov italijanske delegacije udeležili tudi dr. Momčilo Ninčić, dr. Ante Trumbić, Kukić in dr. Moskovljenović. Z današnjim ekspresom odidejo iz Beograda po nove instrukcije petorica italijanskih delegatov (strokovnjaki za ribolov). Potemtakem ostanejo v Beogradu samo Lucciolli in dva člana delegacije ter tajniki.

KAKO PADA PREBIVALSTVO NA RUSKEM.

Po poročilih iz Stockholma izkazuje ljudsko štetje na Ruskem, da je število prebivalstva padlo od l. 1914 za 12 milijonov duš.

NEMŠKI KREDITI.

Državni kancelar je sporočil Wolffovemu uradu, da se mu je posrečilo s posredovanjem trdke Mendelsch in Komp. v Amsterdamu dobiti 150 milijonov zlatih mark kredita in da so pogajanja glede drugih kreditov v teku. Te kreditne akcije bodo omogočile, da se izpolni reparacijske obveznosti, katerih rok poteče 31. avgusta. Nadaljnja reparacijska vplačevanja se leta 1921 ne vplačujejo več v devizah.

Demokracija.

V dušnem ozračju živimo. Poštenemu človeku je težko dihati v atmosferi, ki je nasičena osebne in strankarske zavisti, podlih osebnih napadov in političnega smrada, ki ti udari v obraz na vsak korak.

Tako daleč smo že, da se lahko javno laže, ne da bi se široke vrste zastrupljenega naroda zavedle laži in obsodile lažnjivce. Grede mirno preko vsega, topo in brez zanimanja skoraj — iz otrplosti jih dvigne za trenutek le še kak osebni ali političen škandal, ki vzbudi v njih zanimanje radi svoje senzacionalnosti. In malo jih je, ki bi pomislili, zakaj in odkod napad, malo jih je, ki bi ostro obsodili napadalca, če se tudi izkaže, da je obrekoval le iz strankarske ali osebne koristi.

Tega stanja ne moremo opravičiti le z moralno površnostjo, ki jo je rodila v celem človeštvu vojna, ki je sama na sebi bila pljunek na najbolj primitivna prava človeka: živeti, biti svoboden in enakopraven. Veliko več so krive temu površnemu pojmovanju dolžnosti do svojega bližnjega struje, ki so izšle sicer iz naroda samega, a so se v hotenju vladati nad njim, povsipele za moment do politične moči, ki jo sedaj, ko vise nad prepadom pozabljenja, v katerega obsoja razvoj človeštva vse nezdruvo, branijo z vsemi sredstvi. Pri tem imajo drzno čelo, da izdajajo ne nared proglašajo, ki v njih dvigajo visoko načela, katere so ravno kar opljuvali, imajo drzno čelo, nositi ime, katerega pojmi jim je vsakdanji pljuvalnik.

Obljubljali so Jugoslavijo, dali so nam SHS, obljubljali pravično razdelitev zemlje,

kupili so si za naše novce Muslimane, obljubljali so nam gospodarsko enakopravnost, dali so nam »koaličijsko pravo«! Vsa svoja načela so zatajili in sedaj, po boju, jih vlačijo z nova na dan, jih zopet proglašajo, zopet obljujejo.

Pravijo, da se bore za enakopravnost vseh, a isti dan že zanikajo pravičnost izvolitve moža, ki je bil voljen od pravilno izvoljenih ljudskih zastopnikov, katerim so sami priznali pravo glasovanja. In po svojih odličnih voditeljih proglašajo, da niso tako bedasti, da bi se držali svojih gesel, politične poštenosti in demokracije na račun svoje strankarske pozicije.

Proglas, votlo bobnenje lepega programa, prazne fraze v spremstvu elegantnih gest pa naj nasuje ljudstvu znova peska v oči, da bi tudi nadalje še verjelo v njihovo moralo.

Toda h koncu gre! Ljudstvo spregledava, da ni oni demokrat, ki o demokraciji največ govori in vpije, temveč oni, ki je v resnici tudi za svojo osebo enak med enakimi in priznava prava, ki jih uživa in hoče uživati sam, tudi ostalim svojim sovržavnikom. Ljudstvo spregledava, da ni poštenjak oni, ki samo oblublja, temveč oni, ki ostane tudi zvest svojim načelom in moč beseda dani besedi, ki ostane trden tudi v izkušnjavih in gre v boj za ljudske potrebe tudi preko strankarskih in osebnih koristi.

H koncu gre! In ko bo ljudstvo popolnoma spregledalo, bo konec psevdodemokracije.

Francosko-nemška pogajanja pred zaključkom.

Pariz, 13. julija. (Izv.) Danes predpoldne se je vršila v zunanjem ministrstvu seja nemških in francoskih izvedencev pod predsedstvom ministra Loucheurja, ki sicer ni bila zaključna seja, vendar se jo zamore smatrati kot predpripravo k taisti.

Vse točke so se obravnavale še enkrat in se je, izjemši nekaterih stranskih vprašanj, dosegel popoln sporazum. Odposlanci odpotujejo najbrže jutri v Berlin, da podajo vladi poročilo in da dobe formalno pooblastilo za sprejem in podpis pogodbe.

Briand o srednjeevropskih državah.

Pariz, 13. jul. Po uradnem poročilu se glasi ono mesto ministrskega predsednika Brianda, kjer je ta pri posvetovanju o trianonski mirovni pogodbi v senatu govoril o novih državah Srednje Evrope takole: Ti narodi se morajo zblizati. Stremeti morajo za tem, da se sporazumejo, živeti in skupni volji in skupnem miru, ne da bi tajno mislilo na represalije.

ki n. pr. ovirajo, da bi moglo priti do miru med Francijo in Nemčijo, in ki morejo jutri Nemčijo strmoglaviti v nesrečo. Apelirali moramo nanje, da se skupno trudijo strniti se in najti pametna sredstva za skupno življenje in zagotovitev svojega procvita. V tem duhu mora delovati Francija, na tem polju bo se, tev rodila žetev. Drugega pota ni.

ATENTAT NA POLJSKEGA PREDSEDNIKA.

Dunaj, 13. jul. Listi poročajo iz Varšave, da je bil na poljskega državnega predstojnika pred nekaj dnevi izvršen atentat. Neki dijak se je na nepojasnjen način vthotopil v Pilsudskega delavno sobo, kjer je ustrelil parkrat nanj, ne da bi ga zadell. Pilsudski se od tega dne ni pokazal v javnosti. Policija je baje izsledila velik prevratniški komplot in je aretirala mnogo osumljencev. O stvari poljska javnost molči.

UREDITEV DUHOVNIŠKEGA VPRAŠANJA V AVSTRIJI.

Dunaj, 13. jul. V seji narodnega sveta, ki je trajala od včeraj do danes jutraj ob treh, je prišla pri razpravljanju o predlogi kongrua, s katero naj se duhovništvu času primerno zvišajo dohodki, do ostrih spopadov med socialnimi demokraskimi in krščansko socialnimi poslanci, pri katerih je socialno demokratski poslanec Abram tirolski duhovščini očital, da ni mogla pričakati, da je na Trentu tekla delavska in kmetska kri. Ko je bilo odklonjenih več socialno demokratskih zavlačevalnih predlogov, je bil zakon, ki se tiče kongrua, sprejet. Predlog glede ustanavljanja župnij je bil sprejet s 75 glasovi zoper 74 glasovom. Prihodnja seja se bo vršila danes popoldne.

GRKI SE UMKAJO.

Naše čete so napadle sovražne oddelke, ki so se nahajali pred Brusso. Grki so se umaknili, pri čemer so imeli velike izgube.

ZAPRISEGA ZAGREBSKEGA KRALJEVEGA NAMESTNIKA.

Beograd, 13. julija. Danes je novi kraljevli namestnik za Zagreb Juraj Demetrovič položil prisego. V Zagreb pride v petek dne 13. t. m. Z njim pride tudi minister Svetozar Pribičević, ki ostane nekaj dni v Zagrebu.

Borza.

Curih, 13. julija: Devize: Berlin 8.178, Newyork 601, London 23.08, Pariz 47.50, Milan 28, Praga 8, Budimpešta 2.175, Zagreb 3.90, Bukarešta 8.75, Varšava 0.32, Dunaj 0.82, avstrijske krone 0.81.

Dunaj, 13. julija: Valute: Ameriški dolarji 749—753, nemške marke 1025—31, šterlingi 2762.50—2782.50, francoski franki 5990—6030, lire 3515—3535, dinarji (tisočak) 1940—1960, poljske marke 40.25—42.25, švicarski franki 12575—12725, madžarske krone 267—270, češkoslovaške krone 1005.50—1011.50.

Zagreb. Devize: Berlin 205C207.50, Italija 718—725, London izplačilo 572—573, ček 570—0, Newyork 155—157, ček 154—155, Praga 203.50—204, Švica 2690—2610, Dunaj 20.30—20.45, Pariz 12.26—12.30, Budimpešta 56—56.25, Valute: Dolarji 151—152, avstrijske krone 21.50—22.50, češkoslovaške krone 210—0, 20kronski zlati 520—525, napoleondari 517.50—521, rumunski lei 0—240, italijanske lire 714—717.

**Zahtevajte
Jugoslavijo!**

PRODAJALKA

spretna zmožna tudi pisarniških poslov, se sprejme proti dobri plači takoj. Znanje zlatarske in urarske stroke ni predpogoj. Ponudbe osebno pri Fr. Čuden, Prešernova ulica 1. 1212

SPREJMEM TAKOJ

mladega mizararskega pomočnika, kateri bi imel veselje, da se priuči polaganju parket in čenega vajenca za mizarstvo obrt, Ciril Primožič, mizarstvo in parkete, Ljubljana, Trnovski pristan 4.

Razno:

DRŽAVNI URADNIK

poženjen, v kratkem pensionist, želi znanja z gospodinjstvom, vdovo, žez 45 staro, katero, katere ima v Mariboru prosto stanovanje. Pisati pod „Josa“ na upravo „Jugoslavije“. 1252

STANOVANJE V MARIBORU

3 sobe, kuhinjo, kopalno sobo, vrt itd. zamenjam z približno enakim stanovanjem v Ljubljani. Ponudbe najkasneje do 20. julija na naslov trgovca Svetozar Kosar, Ljubljana, Kolodvorska ulica 24. 1252

Raznovrstno

Böhlerovo jeklo

na drobno in debelo 1 in pol vagona zaloge, železne cevi za vodovode, paro kanalizacije, (škotske) irske peči, betonsko železo dobavlja po tovarniških dnevnih cenah „PROMET“, tehn. ind. podjetje LJUBLJANA.

Redka priložnost.

Na novo opremljena restavracija na meji mestnega okoliša v Mariboru (dve hiši z velikim sadnjakom, vrtom za goste, verando) ter z v posrednji bližini spadajočim posebnim rentabilnim dohodkom se ceno proda. Ponudbe pod „Restavracija 4617“ na ANONČNI ZAVOD J. SUŠNIK, Maribor, Slovenska ulica št. 15.

Koloture za štednjake (Herdringe) rešetke za peči (Roste)

i sav fini trgovački lijev izrađuje i dobavlja:
Ijevaničica željeza „SMEV“, tvornice strojeva u Bjelovaru.

VERA C. RUDOLPH

je izšel v knjižnici in stane broširan
20K, vez. 26K, v plat. vez. 32K.

Tiskovine vseh vrst

za urade, županstva, društva, trgovce, obrtnike itd. izvršuje lično, hitro in ceno

„Zvezna tiskarna“

v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1.

Naročila sprejema tudi upravnništvo „Jugoslavije“ v Ljubljani, Marijin trg 8 in njene podružnice v Mariboru, Glavni trg; v Celju, Kralja Petra cesta in v Ptuj, Prešernova ulica.

Železniški pragi

iz hrasta ali bele bukve, italijanska ali angleška mera, za pristanišče v Jadranu

se iščejo v nakup.

Oferti z navedbo disponiranega in mesečno dobavljivega kvantuma, z natančnim popisom lesa in garancijo po šifro R 7776. o. na Publicitas, Švica, Annonzen Expedition, A. G. Lugano, (Švica). Korespondence v nemščini, Italijanščini in francoščini.

Novi krompir, čebulja, zelenjava in sadje

razpošilja v vsaki množini po najnižjih dnevnih cenah

tvrdka Adolf Sellinscheg

Ptuj, Krekova ulica.

Sveže telečje meso

za pečenko

po 18 K za 1 kilogram

se prodaja vsak dan dopoldne na Predovičevi in Smoljanovi stojnici v Šolskem drevoredu. Popoldne pa v skladišču na Mesarski cesti št. 4 pri mestni klavnici.

Promet Gumijeve cevi

tehn. in industrijsko podjetje dr. z o. z.

v Ljubljani, Gradišče št. 9. jako poceni

zaradi premenjene dispozicije

prodaja

1 električni motor

17 P. S. 440 Volt, ca 1100 obratov, izdelek Brown-Boweri z reostatom in drugimi pripadki.

1 električni motor

11 P. S., 300 Volt, ca 1200 obratov, kompleten.

Za oba motorja se prevzame garancija za takojšnjo uporabljivost.

Gospodarska cesta št. 14

za vodo; plin, zrak, vino, žganje, spiralne za paro in visok pritisk dalje: kavčukove plošče, vsako vrsto asbesta, klingerita, kromopije za vlaganje i. t. d. ima trajno veliko zalogo

„PROMET“ tehn. ind. podjetje Ljubljana.

Polnogumijasti obroči za tovarne automobile

Pnevmatiko za kolesa in avtomobile

Kolesa Avtomobili

najceneje.

J. GOREC, Ljubljana.

Čitajte naše oglase

RAZNAŠALCE

pridne in zanesljive sprejme uprava „Jugoslavije“

PREMOG

prvovrsten, spodnjestajski, primeren za industrije in za domačo porabo dobavlja na vagon, kosovec, orehovec ali zdrob, po dnevnih cenah, vsako množino. Ponudbe pod „Premog“ na upravnništvo lista

NAZNANILO PRESELITVE!

Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani

dosedaj v Wolfovi ulici št. 1, Marijin trg št. 8

se je preselil

v novourejene prostore v isti hiši
na Marijinem trgu št. 8 ob Ljubljani

»Na noben način.« — sem odgovoril popolnoma prepričano.
»Silno se čudim, kako znamenito se spoznate v vseh teh železniških zmešnjavah.«
»V kakšnih zmešnjavah?«
»No, v teh listkih in postrežkih-nosačih, v teh vlakih, ah — — tukaj bi si mogel sam vrag polomiti noge.«

IV.

Preteklo je pol ure v pri...iskem pomenku. Pravim:

»Jaz bi kaj jedel.«
»Na kaj pa ste mislili praje, na kolodvoru?«

»Pozabili sem.«

»Eh, vi! Sicer se mi pa zdi, da pride kmalu kak kolodvor z bife-restavracijo — — — Poglejte v vozni red.«

»Ko pa nobenega nimam — — —«

»Jaz ga imam. Tu je, vzemite.«

Vzel sem vozni red v roko in ga poteskal.

»Oho, ta je debel — — Lahko si predstavljam koliko je v njem kolodvorov z bifeji!«

»Odprl sem ga, pričel listati v njem, in vzdihnil sem.«

»Ob tleh zjutraj pride na kolodvor. Tega ne dočakam.«

»Kateri kolodvor?«

»Teriok — — —«

»Ka-aj? Na katero progo pa gledate?«

»Semle — — taki rumeni listi — —«

»Ah, gospod! Vi potrebujete vendar dovolj — — — Niti v voznem redu se ne spoznate!«

»Rad bi poznal onega človeka, ki se v njem spozna.« — sem ji rekel dvomeče.

»Menda ja, kot bi to bilo kaj posebnega — — — Dajte to semkaj — — —«

Tukaj imate! Čez 40 minut dobite prigrizek. Vlak stoji osem minut.«

»No ni dovolj — — — V teh minutah se jaz vedno na kak način zmotim.«

»Torej dobro — — — Pojdimo k blizu skupaj.«

Opri sem brado ob dlan in zavzel pozor zapuščene sirote. Jelena Nikolajevna me je s strahom pogledala.

»Kako da ste sploh še živ, vi veliko dete, ko ne razumete ničesar, pridete povsod prepozno in izgubljate glavo i v največjih malenkostih?«

»Da, težko je moje življenje, — — — sem zašepetal s pritajenim plačem v glas.«

»Oče mi je umrl, mati da- — — — A tukaj so okoli človeka povsod neke številke in zvoni, in vlaki, vse kriči, beži, hiti — — — Še dobro, da sem šel z vami — — —«

»No, to ni nič — — — mi je rekla s pomirjevalnim glasom.«

»Nič, nič, moje veliko dete. Na nekak način že pridemo na cilj. Kje spite rajše: na zgornji postelji ali na spodnji? Upam, da mi odstopite spodnjo?«

»To se razume, da vam odstopim spodnjo. Samo, da — — — že naprej se opravičim, da vas ponoči zbudim — — —«

»Kako?«

»Padem dol. Ponoči se jaz vedno obračam s ene strani na drugo, in pri tem se prevallm tako, da bom padel čisto gotovo dol.«

»Hm — — — No, torej dobro. Boste spali spodaj. Na nekak način to že uredimo — — — Ah, vi slabotni stvor!«

V šali me je pogladila po lasih in v njenem glasu je zazvenela materinska nežnost, sočutje in skrb s slabotnim.

V.

Se nikdar doslej nisem potoval s takim komfortom in takim miru, kot tedaj.

Počutil sem se kot malo dete, mladenček, za katerega stalno skrbe, ki ga ne puste uležati, katerega krmijo, ljubijo in uspravajo. Moja visoka rast, široka ramena in globok bas me pri tem niso prav nič ovirali.

Moja sopotnica me je spravljala spet, spravljala v red moje oede, ugasnila luč, kadar sem zaspal in zjutraj me budila, kadar smo stali na kakki večji postaji, da sem se mogel napiti kave, katero mi je preskrbela s pomočjo sprevednika.

Veseliilo jo je, ko sem si zjutraj, ko sem se zbudil sam s pestmi izmel oči, ko sem se pretegoval, kakor dete in pomizikalval pred silno dnevno svetlobo.

»A, a, — — — je dejala naklonjeno. — — —«

»Naš dojenček se je že zbudil?« »Naš dojenček ima tukajle že pripravljeno kavo.«

Bil sem vesel, da sem v njej zbudil materinske instinkte. Moja taška se je polagoma pridružila k njeni prtljagi in pri vsakem prestopanju so jo prenesli že s ostalimi stvarmi in zavojčki. Jaz pa sem šel lepo udobno vždat ter sem si požvižgaval in se ogledoval na vse strani.

Skrbna Jelena Ivanovna je šla vedno naprej, ozirala se vsak čas nazaj in z nemirom klicala:

»Ali ste tukaj? Pazite, da se ne izgubite. Grem vam kupit pomaranče, počakajte tukaj, a bognedaj, da bi kam odšel, kakor včeraj, ko bi radi vas kmalu zamudili vlak.«

»Kam pa naj grem,« sem odvrčal užaljeno.

»No, vem, vem. Z vami mora ravnati človek kot z otrokom.«

V Odesi je samizbrala hotel, naročila zame kopelj in oskrbljevala naše znamenite večerje.

In na parniku, ko smo odšli iz Odesi proti Sevastopolu, me je spravljala v posteljo in ko je popravljala oede, me je pobožala po licih in me skrivaj celo prekrizevala.

VI.

Ko smo se vračali v Petrograd, sem brzojavil Perepletovu, da naj nas pride počakati na kolodvor.

Izgledalo je to takole: kakor hitro je vlak obstal, sem skočil z voza in se vrgel Perepletovu v naročje.

»Plašči! Vzemite si plašči!« — je klicala vznemirjena Jelena Nikolajevna, nagibajoč se skozi okno. — »Mari se hočete prehladiti? Takoj vzamete plašči! Sicer pa, kakšna je številka vašega telefona? S postaje bom telefonirala domov, pa bom obenem zazvonila še k vam, da vam pripravijo nekaj prigrizka — vsaj niste od jutra skoro ničesar jedli!«

Presenečeni Perepletovov pogled me je jako razveselil.

Jelena Nikolajevna je izstopila takoj za nosačem prtljage, držeč v roki dva zavojčka. Popravila mi je kravato in pri tem skrbče spraševala:

»Niste ničesar pozabili? Je drugi klubok v taški?«

»Da v taški — — —«

»Ali ste spravili vse svoje knjige? Imate svojo palico?«

»Seveda, seveda — — —«

No, menda bo to vse. Zaenkrat z bogom.«

»A — — — kaj pa prtljaga?« — je vprašal Perepletov popolnoma zmešan. — »Kje imaš prtljago? Svojo potno taško?«

»To je vse pri meni« — se je zasmejala Jelena Nikolajevna. — »Kje se bo pa on sam vlačil s svojimi stvarmi! — saj je to vendar popolno dete — — — bi vse skupaj neke izgubil. Poslala mu bom vse skupaj v stanovanje po svoji služkinji — — —«

Perepletov je dejal:

»Jaz sem znorel.«

nekaj,« je dejal s tresočim glasom.

»Vidim, da govori vse zoper mojo ženo. Dokazi se kopičijo od ure do ure. Jaz sam moram po vsem tem dvomiti o nji. In zato vas prosim, M. Jenkins — vas, ki vidite bistreje od nas navadnih ljudi — povejte mi samo nekaj: ali smatrate mojo ženo za krivo?«

Detektiv se je počasi ozrl nanj, strmel nekaj hipov predse in pogledal nato lastnik penzionata naravnost v oči: »Ne!« je odgovoril.

»Ne brite ga!« je viknil osuplemu možu. »Vaš pastorek je!«

Lastnik penzionata je odskočil; oči so mu obstajale zdaj na ženi, zdaj na mladem možu, zdaj na Jenkinsu. Gospa Wendlandova je v prvem hipu kar odvrevenela, nato pa se je spustila v bidek jok.

Mr. Jenkins je vzel gospe podolgaсти zavoj iz rok; odprl ga je in pokimal. »Vidim, gospa Wendlandova,« je dejal tiho, da ste storili vse, kar je v človeški moči, da bi popravili storjeno krivico. Izkušal vam bom pomagati tudi v bodoče, da se ta stvar po možnosti srečno konča. Menda mi je čast spoznati v tem gospodu vašega sinu iz prvega zakona, gospoda Fritza Kramerja?«

Gospa Wendlandova je ihté pokimala; mladi mož je mrklo pogledal detektiva.

»Moj pogoj,« je povzel Joe Jenkins, »je kajpak ta, zavzame vaš sin napram meni odkrito in pošteno stališče in me ne poizkusi speljati za nos. — Ali mi hočete odgovorjati po pravici?« se je obrnil k mlademu možu. »Ne tu; pojdimo v vaše stanovanje.«

Nepridiprav je bil v zagati; hotel je ugovarjati, a Mr. Jenkins ga je prehitel. »Ali vidite troje mož tam onkraj ceste?« je vprašal. »Ti ljudje čakajo samo, da jim poživžgam.«

Mladi mož se je obrnil k hišnim vratom: »Pojdimo!«

Stopili so v hišo in krenili po stopnicah.

V drugem nadstropju je odprl Fritz Kramer vrata svoje sobe; vstopili so. — »Predvsem,« je izpregovoril Mr. Jenkins, »vam hočem pojasniti, kako sem zvedel za vas. Davi sem začel svoj posel s tem, da sem se pobrinil za uradne podatke o gospe Wendlandovi. Takoj sem opazil, da se nekaj ne ujema: gospod Wendland mi je bil rekel, da je njegova soproga brez otrok. Iz aktov pa je razvidno, da ima sinu iz prvega zakona. Kaj jo je moglo napoliti, da je utajila tega otroka, ki mu je zdaj 24 let? Razlaga je samo ena: ta sin je bil — oprostite, gospod Kramer — velik nepridiprav. Poizvedbe pri oblasteh so potrdile to moje mnenje v nepričakovani meri. Nadebudni mladi mož je bil zaporedoma inženir, trgovec, strežaj na ladiji in pisar. Nato je šel v inozemstvo in služil poldrugo leto v francoski tujski legiji. Odondod je pobegnil in se je vrnil pred dvema mesecema v Berlin. Stranka, pri kateri se je nastanil, ga je javila po predpisih: Paulanska cesta 25.

Domneva, da so bili nočni izleti gospe Wendlandove v najožji zvezi z navzočnostjo tega utajenega sinu, je povsem naravna. Gotovo je mati vedela, da zahaja v slabo družbo — kakor slišim, je v Manhattan-Baru stalni gost — in ga je brez uspeha poizkušala nagovoriti k delavnemu življenju. V tem pa je zbolel vosekliš ataše; gotovo se je materi kaj zareslo o spisu, ki ga je pustil pri njenem možu. In v sinu se je porodila misel: če bi mogel izvedeti vsebino! Namah bi postal bogataš, in dela in skrb bi bilo konec! Kako se je poprijel te naloge, vam pokažem takoj.

Najnenavdnejši pojav v vsej zadevi je zelena luč, o kateri se je tolikanj govorilo. Nu — v odsotnosti mladega gospoda sem se nocoj nekoliko ogledal po njegovem stanovanju. Brez posebnega truda se mi je posrečilo razjasniti skrivnost zelene luči. Stopite z menoj. Mr. Jenkins je odvedel svoje poslušalce v sosednjo sobo in stopil tam k omari. Iz nje je vzel dokaj obilen priročnik, ki ga v temnem prostoru ni bilo moči spoznati. A že je nekaj prasinilo, kakor bi »brnil pretikalo« — in podolgovata steklena cev je zažarela v čarobni zeleni luči.

»Ali poznate to napravo?« je vprašal čez nekaj časa Jenkins gospoda Wendlanda, ki je debelo gledal čudni pojav. »To je svetilka na živosrebno paro, združena s fotografskim aparatom. Vaš pastorek gospod Kramer je ž njo fotografiral list za listom tajnega spisa, kadar vas zvečer ni bilo doma. Luč živosrebne pare ima, kakor znano, močan kemiški učinek, ki jo dela posebno pripravno za fotografiranje. Mladi mož — to moram priznati v njegovo čast — izprva ni imel namena, da bi ukradel pogodbo. Hotel je samo prepisati, ali bolje, fotografirati. Ker pa ste ga večkrat motili, je snoči sklenil vzeti listino kratkoma s seboj. To, da se mu je posrečilo fotografirati prve strani in jih priložiti ponudbi, ki jo je poslal tuji vladi, ga je navdajalo z upanjem, da mu odkupijo pogodbo. Železno blagajno je odklepal s ponarejenim ključem. Najbrže je dal napraviti po pravem ključu, ki ste ga menda katerikrat pustili doma. Ali se je zgodilo to z materino vednostjo ali brez nje, ne bom preiskaval.«

»Jaz nisem vedela ničesar,« je rekla gospa Wendlandova in se žalostno ozrla na sina.